

دختران و زنان مسلمان، باشندت و پافشاری بسیار بیشتری ترویج می‌شود (← > دایرةالمعارف زنان و فرهنگهای اسلامی <، ج ۲، ص ۱۸۰، ۲۰۳؛ چتی، ص ۱۲۷، ۱۳۴).

در زمینه عرفی، کارکرد اصلی استفاده از رویند، هم برای مردان و هم برای زنان، ایجاد امکان ناشناس ماندن بوده است. در میان مردان، افزون بر دزدان و راهزنان (مثلاً شطاران عراق در عصر عباسیان ← جاحظ، ج ۲، ص ۳۶۷)، مبارزان سیاسی همچون طرفداران ابومسلم خراسانی* و فداییان اسماعیلی برای ناشناس ماندن و حفظ امنیت خود، رویند می‌زدند (← دوزی، ص ۳۹۹؛ انجم‌روز، ص ۱۹، ۶۸-۶۷، ۱۲۳؛ عبیدی، ص ۱۷۱؛ درباره نمونه معروف مبارزان نقاب‌دار در دوره اسلامی ← مقنع خراسانی*؛ نیز درباره نقاب‌داران معروف دیگر ← موسی مبرقع*؛ از وجوهی که برای اشتها مرابطون به «ملثون» و «مقبون» ذکر کرده‌اند نیز همین بوده است که آنان چهره خود را می‌پوشانده‌اند؛ ← کتاب الحلل الموثیة، ص ۱۹-۱۷؛ ذهی، حوادث و وفیات ۵۲۱-۵۴۰ هـ، ص ۴۹۵؛ ابن خلدون، ج ۶، ص ۲۴۱؛ نیز ← سعد زغلول عبدالحمید، ج ۴، ص ۷۷-۸۴). همچنین، در میان صحرائستیان، رویند وسیله‌ای برای محافظت از صورت در برابر تابش شدید آفتاب و وزش بادهای گرم و سوزان روزها یا سوز سرمای شیبای صحرا بود (انجم‌روز، ص ۱۹، ۶۸، ۱۱۵). پوشاندن صورت به ویژه برای مردان جوان به منظور محافظت در برابر اثر سوء چشم‌زخم* نیز در برخی مناطق جهان اسلام رایج بوده است (← ریج، ج ۱، ص ۱۰۸؛ ولهاوزن، ص ۱۹۶؛ وسترمارک، ص ۲۶).

برای زنان، رویند زدن به ویژه از جنبه زیبایی‌شناختی قابل توجه بوده است. رویند عیوب چهره زنان را می‌پوشاند و بنابر قاعده روان‌شناختی اجتماعی «کل ممنوع مرغوب» (همه کس خواهان چیزهای ممنوع‌اند)، حسین کنجکاو مردان را برمی‌انگیخت (← اسامه فوزی، ص ۱۱۰؛ دویک، ج ۱، جزء ۱، ص ۷۰)؛ چنان‌که رویند زدن زنان و پنهان‌داشتن زیبایی چهره زیر رویند، از مضامین بسیار پرسامد در ادبیات فارسی است (برای نمونه ← نظامی، ج ۱، لیلی و مجنون، ص ۶۳، ۶۸، ج ۲، هفت پیکر، ص ۱۶۱، ۱۹۸، ۲۱۳؛ خسرو و شیرین، ص ۲۶۴، ۳۳۷؛ مولوی، ج ۱، ص ۲۷، ج ۴، ص ۲۹۳، ج ۶، ص ۱۱۳؛ سعیدی، ص ۴۱۴، ۴۳۲، ۶۱۴، ۶۳۶، ۷۴۰؛ حافظ، ص ۶۶، ۱۲۳، ۲۶۹). در مناسبات اجتماعی، رویند امکاناتی در اختیار زنان قرار می‌داد که طبعاً به هیچ روی در بافتار شرعی پیش‌بینی نشده بود.

مشمول علی دیوان رؤیه بن العجاج و علی ابیات مفردات منسوبة الیه، چاپ ولیمین وردبروسی، بیروت ۱۹۷۹؛ صفدی؛ یحیی بن ابی‌بکر عامری حرضی، غربال الزمان فی وفیات الاعیان، چاپ محمد ناجی زعی عمر، دمشق ۱۹۸۵/۱۴۰۵؛ عمر فروخ، تاریخ الادب العربی، ج ۲، بیروت ۱۹۸۵؛ محمد بن یعقوب فیروزآبادی، معجم القاموس المحيط، چاپ خلیل مأمون شیخ، بیروت ۲۰۰۷/۱۴۲۸؛ محمد بن عمران مرزبان، الموشح فی مأخذ العلماء علی الشعراء، چاپ محمد حسین شمس‌الدین، بیروت ۱۹۹۵/۱۴۱۵؛ احمد بن محمد میدانی، مجمع الامثال، چاپ محمد ابوالفضل ابراهیم، بیروت ۱۹۸۷/۱۴۰۷؛ کارلر آلفونسو نالیو، تاریخ الادب العربیة من الجاهلیة حتی عصر بنی‌اسیة، چاپ مریم نالیو، قاهره ۱۹۷۰؛ احمد بن علی نجاشی، رجال النجاشی، چاپ محمد جواد تائینی، بیروت ۱۹۸۸/۱۴۰۸؛ عبداللّه بن اسعد یاقعی، مرآة الجنان و عبرة الیقظان، بیروت ۱۹۹۷/۱۴۱۷؛ یاقوت حموی، معجم الادباء، بیروت ۱۹۸۰/۱۴۰۰.

Régis Blachère, *Histoire de la littérature arabe*, Paris 1952-1966; Carl Brockelmann, *Geschichte der arabischen Literatur*, Leiden 1943-1949, *Supplementband*, 1937-1942; *Et*, s.v. "Ru'ba b. Al-'Adj djādij" (by F.Krenkow); Fuat Sezgin, *Geschichte des arabischen Schrifttums*, Leiden 1967.

/ زهرا نهاوندی /

رویند، نام عمومی انواع پوشش صورت که بیشتر پوشاکی زنانه به‌شمار می‌رود. زنان و گاه مردان از دوران باستان در سرزمینهای مختلف از انواع مختلف رویندها (نقاب، برقع، پیچه) به‌شکل روزانه یا آیینی، برای پوشاندن چهره استفاده می‌کرده‌اند (برای انواع رویندها، سابقه باستانی و پراکندگی جغرافیایی آن ← دوزی، ص ۶۴-۶۸، ۳۹۹-۴۰۰، ۴۲۴-۴۲۵؛ عبیدی، ص ۱۷۱-۱۷۸؛ ولید محمود جادر، ص ۸۱، ۱۰۲-۱۰۳، ۱۰۵-۱۰۶؛ انجم‌روز، ص ۲۳-۲۵، ۷۷-۷۹، ۱۰۱-۱۰۲؛ چتی، ص ۱۲۸؛ نیز ← برقع*). در منابع اسلامی، دستور صریحی درباره استفاده از رویند نیامده با این‌حال بیشتر فقها به استناد منابع فقه، اصل پوشاندن صورت از نامحرمان را برای زن مستحب و برخی از آنان واجب دانسته‌اند (← حجاب*). و از سوی دیگر سنت عرفی پوشاندن صورت در بسیاری از اقوام و قبایل مسلمان، جنبه دینی یافته و جزء لایتخلف حجاب شرعی انگاشته شده است. در دوره معاصر و با رشد تحركات افراطی برخی گروههای دینی و غالباً سلفی در شبه‌جزیره عربستان، افغانستان و شبه‌قاره و آسیای جنوب‌شرقی، پوشاندن چهره برای

1. Dozy

2. Chatty

3. *Encyclopedia of women & Islamic cultures*

4. Claudius James Rich

5. Wellhausen

6. Westermarck

ilim dahr: murt

madde : Qasas

06 KASIM 1981

A. Br. : c. VI , s. 327

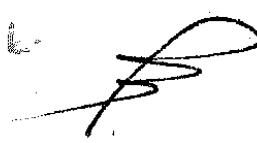
B. L. : c. 8 , s. 2566-2567

F. A. : c. — , s. —

M. L. : c. III , s. 150-151

T. A. : c. XI , s. 384-385

✓ Tentit açısından bakılacak.

چارشاف مسلهسى

خاتىراتىمىز چارشاڧىرىلە مستورىت مسلهسىنە
داىر مطالعات مەھمەتى جاويدىر

محررى

مھمەت ئاھەر

ناشرى

اعتماد كىتەپخانىسى صاحىبى

سەيد ئاھەر

اعتماد كىتەپخانىسى : باب ئالى جاھە سىندە نومۇرى ۸۹

۱۳۳۱

سەنجاڭيان مەتبەئەسى

چارشاف مسلهسى

شەھىدلىرىمىزكە ھەنوز قانى ئاققەدە، مېرھۇمىمىزكە ھەنوز باروت
ايشلەمەككە ، غازىيارمىزكە تەنكەرىنىڭ نامىلىرى ئىچىدە ھەنوز باروت
دوئامى بولمىقىدەدەر. ئەسكەرمىز جالامھار بەدەدەشەنلە قارشى قارشى يە
تورىيىور. اللى يوز اللى سەنە يە يقىن زاماندىن بىرى قىلىچىڭ قوتىلە
دىيائى لىزەدار ايدىن ئەمانلى ، اوقۇرمان ئەمانلى بۇكرە مەلۇمىتىڭ
كە حەزىن كرىوھەسەنە اوغراىدى . بوسىبە « عىلمىزى باشمىزە الەم .
بۇھال بزم كەندى مەھسۇل افعالمىزدر ، طوغرى يولە دوزەلەم . »
سوزلىرى جەھەزى ھەركون سويليور، و بىزە اسكى ئەمانلىق قالمىدى
اكر بىز اسكى ئەمانلىق كى اولادىق بۇكونكى فلاكت باشمىزە
كەزدى كى افكار و مطالعاتى يەكەدىكىرىمىز ا كلاتوب طورىيىور .
كوز ياشلىرى دەرەلە كى چاغلايور ، آنالە صاچ يوليور ،
بايلار قان آغلايور . بۇھاللە قارشى اوسوكىلى روم ايلى بىزدىن
اوزاقلاشەقچە اوزاقلاشيور ، الوداع ، الوداع دىيە باغرىيور .
اورادە كى مەسەل قىرداشلىرىمىزە بىزدىن و اويلالارە آرىيور ايكەن بىزە
اسباب ترقىتى دوشۇنەرك نەپايىور بىيورمىسەك ، اى مەلت!

اعتماد كىتەپخانىسى

سەيد ئاھەر

باب ئالى جاھە سىندە نومۇرى ۸۹

ھەر نۇوع آثار جەدېدە بولنور، طىشە سەپارشلىرى قىبول
ومتتظماً ارسال قىلىنور . يومى غىزە وھفتەلىق مەجموعەلە
آبونە قىد اولنور . ماط قىز رسەلىرى ، استانبول و آوروپا
مەنظرەلىرى .

تارىخى قارت پوستاللىرى ، سالون قارتلىرى و ساۋرە بولنور
آوروپا موزەلەرنە بولنان آثار نەيسەكە زىكلى ورنەكەز
مطبوع بىوك تابلولى ايلە غايت ظريف قارت پوستاللىرى
بۇنلەرە داىر آوروپادىن قىتالوغىلر چىلپ اولمىشدر .
سالونلىرىنى ، اوطەلىرىنى تىزىپ ايتەك ايسەتبان ذوات
كىتەپخانىسىزە تشرىف ايلە مەذكور قىتالوغىلردىن انتخاب بىيورە
بىلر .